

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
GRAĐANSKO ODJELJENJE
Broj: 65 0 V 638028 17 Spp
Sarajevo, 22.05.2017. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući po zahtjevu Općinskog suda u Sarajevu za rješavanje spornog pravnog pitanja od 21.04.2017. godine, na osnovu odredbe člana 61c. Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – dalje: ZPP), te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta („Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14), u sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 22.05.2017. godine donio je

ODLUKU

Odbacuje se zahtjev Općinskog suda u Sarajevu od 21.04.2017. godine za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Obrazloženje

Općinski sud u Sarajevu svojim zahtjevom od 25.04.2017. godine zatražio je od Vrhovnog suda F BiH da riješi sporno pravno pitanje koje glasi:

„ Da li je sud u vanparničnom postupku nadležan da donosi odluke o smještaju duševno bolesnih lica u socijalne ustanove i po kojoj proceduri, pored zakonom određene procedure smještaja tih osoba u socijalne ustanove određene članom 41. Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama (Službene novine Federacije BiH br. 37 od 15.08.2001. godine i Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama Službene novine Federacije BiH br. 52 od 12.08.2011. godine) i odredbi člana 45. sa članom 59. Zakona o vanparničnom postupku (Službene novine Federacije BiH. br. 2/98, 39/04 i 73/05)“

U obrazloženju zahtjeva navodi, da pred tim sudom se ranije vodilo nekoliko predmeta iz istog činjeničnog i pravnog osnova, a da sada imaju samo ovaj predmet. Da je mišljenje tog suda izraženo kroz ranije donesene odluke bilo da sud nije nadležan za postupanje u postupcima smještaja duševno bolesnih osoba u socijalne ustanove. Kada se ima u vidu odluku Općinskog suda u Kiseljaku broj 49 0 V 036688 16 V od 02.12.2016. godine u kojoj je izraženo drugačije mišljenje po istom pitanju, taj sud smatra za potrebnim da se iz ovog razloga zauzme jedinstven stav o ovom spornom pravnom pitanju.

Nadležnost suda za smještanje osobe sa duševnim smetnjama u KJU Dom za socijalno i zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih osoba Sarajevo, sa zahtjevom da se isti preispita u roku o jedne godine od donošenja rješenja, predlagač zasniva na odredbama člana 41. Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama (Sl. novine F BiH broj 37 i 52/11), člana 42.

Zakona o osnovama socijalne zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, člana 45. do člana 59. Zakona o vanparničnom postupku (Sl. novine F BiH br. 2/98, 39/04 i 73/05), člana II/3.d) Ustava BiH i člana 5. stav 1.e Evropske komisije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, uz poziv na odluku Ustavnog suda BiH broj AP-3193/13 od 09.03.2013. godine. U prijedlogu se navodi da je protupredlagaču rješenjem Općinskog suda u Sarajevu od 14.10.2014. godine oduzeta poslovna sposobnost te postavljen staratelj ispred organa starateljstva. Prema dopisu psihijatrijske bolnice kantona Sarajevo od 06.03.2017. godine protupredlagač boluje o hronične duševne bolesti psihijatrijskog karaktera koja egzistira u svom sumanutom svijetu, apsolutno uvjerena u istinitost sumanutih, bizarnih ideja koje su nedostupne korekciji i od oktobra 2013 godine je na bolničkom tretmanu. Sudski vještak neuropsihijatar u svom pismenom mišljenju od 14.04.2016. godine u sudskom predmetu broj 65 0 562255 16 V je dao zaključak da je neophodno i iznimno potrebno smještanje protupredlagača u odgovarajuću sociomedicinsku ustanovu. Protivnica predlagatelja bezbroj puta je smješšana u bolnice, a s obzirom na prirodu njene bolesti i duševne smetnje nije u mogućnosti da sama živi i brine se o sebi, jer ne uzima redovno terapiju što odmah dovodi do pogoršanja ionako njenog teškog zdravstvenog stanja, a nema bližih srodnika koji bi se o njoj brinuli nakon otpusta iz bolnice, što opravdava potrebu njenog smještanja u sociomedicinsku ustanovu.

Protupredlagač se nije izjasnio o spornom pravnom pitanju, ali iz dopisa predlagača broj 35/II-07-530-760/17 od 10.04.2017. godine proističe da protupredlagač ne želi da da izjavu o dobrovoljnom smještanju u KJU Dom za socijalno i zdravstveno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom i drugih soba.

Prvostepeni sud je dao i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja, izražavajući stav da se u podnesenom prijedlogu ne radi o odlučivanju o smještanju duševno bolesne osobe u zdravstvenu ustanovu protiv njene volje, već o smještanju takvog lica u ustanovu socijalne zaštite nakon otpusta iz zdravstvene ustanove, zbog čega smatra da nije nadležan da postupa u konkretnoj vanparničnoj stvari. Smatra i da odluka Ustavnog suda BiH broj AP-3193/13 od 09.03.2013. godine na koju se u prijedlogu pozvao predlagatelj, iako jasno ukazuje da lice sa duševnim smetnjama ne može biti lišeno slobode bez odluke suda i da je neophodno vršiti sudsko preispitivanje smještanja lica čiji je smještaj u zdravstvenoj ustanovi određen Zakonom o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama, da ista nije primjenjiva na konkretni predmet spora. Izražavajući svoj stav, ukazuje na različitost postupanja pozivom na rješenje Općinskog suda u Kiseljaku broj 49 0 V 036688 16 V od 02.12.2016. godine u kojem je zauzeto i izdrženo drugačije mišljenje od mišljenja tog suda po istoj činjeničnoj i vanparničnoj stvari, po kojem Općinski sud u Kiseljaku poštujući odluku Ustavnog suda BiH broj AP-344/13 od 16.09.2015. godine, prihvata da je sud u vanparničnom postupku nadležan da donosi odluke i o smještanju duševno bolesnih lica u socijalne ustanove po članu 41. Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetanja, u postupku i po zakonu određenoj proceduri za smještanje tih osoba u zdravstvene ustanove saglasno odredbi člana 45. do 59. Zakona o vanparničnom postupku.

Općinski sud u Sarajevu, neovisno o odluci Ustavnog suda BiH na koju se pozvao predlagač, te Općinski sud u Kiseljaku, smatra za potrebnim da se zauzme jedinstven stav o ovom pitanju, a iz razloga neprihvatljivosti izraženog stava u odlukama ustavnog suda, a zbog stava tog suda izraženog u ranije donesenim odlukama.

Članom 61a. stav 1. Zakona o parničnom postupku¹ (dalje ZPP-a) je propisano ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudom, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupka pred Vrhovnim sudom Federacije radi rješavanja spornog pravnog pitanja.

Prema članu 61b. stav 1. ZPP zahtjev iz člana 61.a stav 1. ovog zakona treba da sadrži kratak prikaz utvrđenog stanja stvari u konkretnoj pravnoj stvari, navode stranka o spornom pravnom pitanju i razloge zbog kojih se sud obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja. Sud će u zahtjevu priložiti i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja. Zahtjev se ne dostavlja strankama na izjašnjenje.

Članom 61c. stav 1. ZPP je propisano da Vrhovni sud Federacije odbacit će nepotpun ili nedozvoljen zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Postupak za rješavanje spornog pravnog pitanja pokreće se samo u slučaju kada se u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta pojavi potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje u predmetu.

Kako zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja nije pokrenut na način koji je propisan odredbom člana 61.a stav 1. ZPP, jer nema većeg broja predmeta nego samo jedan, niti zahtjev sadrži uslove iz odredbe člana 61.b stav 1. ZPP jer nema navoda protupredlagača o spornom pravnom pitanju, te kako je u sličnim predmetima koji su vanparnične prirode (smještanje osoba sa duševnim smetnjama u socijalne ustanove nakon otpusta iz zdravstvene ustanove) Ustavni sud BiH donio više odluka, broj: Ap-71/15, AP-3443/13, AP3193/13, AP-2472/11, AP-3091/08, AP-1198/10, AP-2440/11, AP-2038/11,... te uz postojanje odluke Evropskog suda za ljudska prava aplikacija broj 3427/13, 74569/13 i 7157/14 presuda Strazburg od 03.11.2015. godine, u kojima je taj sud dao potpuna obrazloženja u vezi postavljenog pitanja koje Općinski sud u Sarajevu označava da je sporno pravno pitanje, to zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja i da je uredan ne bi bio dozvoljen jer o takvom zahtjevu Ustavni sud BiH je već donio svoju odluku.

Naime kod postojanja većeg broja odluka Ustavnog suda BiH, te odluke Evropskog suda za ljudska prava u kojima je izražen stav po postavljenom spornom pravnom pitanju: da je sud u vanparničnom postupku nadležan da donosi odluke i o smještanju duševno bolesnih lica u socijalne ustanove po članu 41. Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama i odredbi člana od 45. do člana 59. Zakona o vanparničnom postupku, u postupku i proceduri određenoj zakonom za smještaj tih osoba u zdravstvene ustanove (Zakon o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama) jer i u slučaju smještanja osobe sa duševnim smetnjama u socijalnu ustanovu predstavlja lišenje slobode u smislu člana 5. stav 1. naprijed navedene Konvencije. Stoga kod činjenice da su odluke Ustavnog suda BiH saglasno odredbi člana 74. Pravilnika Ustavnog suda BiH od 23.07.2005. godine konačne i obavezujuće i koje je dužno poštovati svako fizičko i pravno lice, a svi organi vlasti dužni su, u okviru svojih nadležnosti utvrđenih ustavom i zakonom, provoditi odluke Ustavnog suda, tada za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a iz naprijed datih razloga nema ni mjesta spornom pravnom pitanju, jer spornog pravnog pitanja u konkretnom slučaju i nema u situaciji kada je već o tome donesena ne jedna nego više Odluka Ustavnog suda BiH.

---

¹ „Službene novine FBiH“ broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15;

Iz ovih razloga Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH je primjenom odredbe člana 61c. stav 1. ZPP odbacilo zahtjev Općinskog suda u Sarajevu za zauzimanje pravnog stava u navedenom predmetu.

Predsjednica Građanskog odjeljenja
Zdravka Grebo Jevtić, s.r.